

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Τα ζώα που ζουν κοντά μας»

Συγγραφή: ΣΑΜΑΡΑ ΣΩΤΗΡΙΑ

Εφαρμογή: ΜΟΙΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Τα ζώα που ζουν κοντά μας

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτης Μοίρας

Δημιουργία σεναρίου

Σωτηρία Σαμαρά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

6ο Δημοτικό Σχολείο Νίκαιας

Χρονολογία

Από 04-03-2013 έως 04-03-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, Τετράδιο Εργασιών, τ. α΄, 4^η ενότητα: Τα ζώα που ζουν κοντά μας, άσκ. 4, σελ. 34-35

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 2 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: εργαστήριο Πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Στο εργαστήριο πληροφορικής θα πρέπει να υπάρχει ο απαιτούμενος αριθμός Η/Υ, οι οποίοι θα είναι εφοδιασμένοι με τα απαραίτητα λογισμικά και σύνδεση με το διαδίκτυο.

Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, με την πλοήγηση στο διαδίκτυο και με βασικές λειτουργίες των Windows (άνοιγμα φακέλου, αρχείου, αποθήκευση, εκτύπωση κλπ.).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Σωτηρία Σαμαρά, Τα ζώα που ζουν κοντά μας, Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, 2013.

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα δραστηριότητα προτείνεται ως επέκταση – συμπλήρωση της άσκησης 4 του Τετραδίου Εργασιών της Γλώσσας της Ε΄ Δημοτικού (α΄ τεύχος, σσ. 34-35) και αφορά στη σημασία και ορθογραφία σύνθετων λέξεων με δεύτερο συνθετικό το επίθημα *-κομείο*.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο βασικός στόχος της προτεινόμενης δραστηριότητας είναι να εξασκηθούν τα παιδιά στο να διερευνούν και να ανακαλύπτουν αυτόνομα τη σημασία μιας άγνωστης λέξης. Σημαντικό εργαλείο γι' αυτή την εξάσκηση/διερεύνηση αποτελούν οι ΤΠΕ, οι οποίες αξιοποιούνται προς την κατεύθυνση αυτή, αλλά και ως προς την επίτευξη των στόχων του σχολικού βιβλίου.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Σε γενικές γραμμές, οι μαθητές επιχειρείται να εξοικειωθούν στο να αναζητούν διάφορες στρατηγικές για να επιλύουν ένα πρόβλημα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο·
- να εξοικειωθούν με στρατηγικές ανεύρεσης λεξικής σημασίας·
- να μάθουν τη σύνθεση, την ερμηνεία και την ορθογραφία νέων λέξεων (κυνοκομείο...).
- να μάθουν να τις χρησιμοποιούν σε προτάσεις.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να εξοικειωθούν με τη χρήση ηλεκτρονικού λεξικού·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση μηχανής αναζήτησης·
- να εξοικειωθούν με τρόπους πλοήγησης μέσα σε έναν ιστότοπο.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για την εφαρμογή του σεναρίου δίνεται από τη διδασκαλία της άσκησης 4 του Τετραδίου Εργασιών της *Γλώσσας* της Ε΄ Δημοτικού (α΄ τεύχος, σσ. 34-35).

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το διδακτικό σενάριο αναφέρεται στην ύλη που διδάσκεται στο σχολικό εγχειρίδιο και πιο συγκεκριμένα στη σημασία και ορθογραφία σύνθετων λέξεων με δεύτερο συνθετικό το επίθημα *-κομείο*.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, τη μηχανή αναζήτησης και το ηλεκτρονικό λεξικό και αναλαμβάνουν δραστηριότητες που εμπλουτίζουν το μάθημα με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ, χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο.

Κείμενα

www.enet.gr/?i=news.el.artcle&id=248967

www.serreslife.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=6079:2011-10-07-37-04&catid=93:2009-06-25-21-30-27&Itemid=377

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Εργασία σε ομάδες

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες των 3-4 ατόμων για να εργαστούν στους υπολογιστές. Επειδή η σημασία της λέξης «κυνοκομείο» ήταν πλέον γνωστή στην

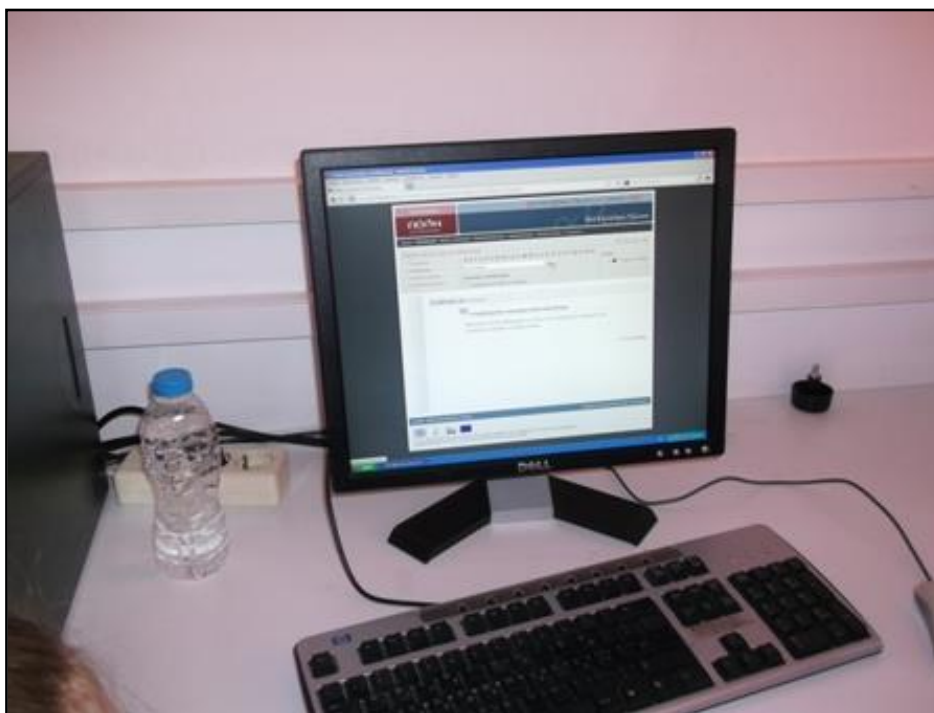
πλειοψηφία των μαθητών τέθηκε ως στόχος η επιλογή στρατηγικών διερεύνησης σημασίας των λέξεων με αφετηρία τη λέξη *κυνοκομείο*.

Εικ. 1: Ομάδα μαθητών διαβάσει από επιλεγμένες ιστοσελίδες

Όταν οι μαθητές διάβασαν τα κείμενα των επιλεγμένων ιστοσελίδων (Εικ. 1) διαπιστώθηκε ότι πράγματι γνώριζαν τη σημασία της λέξης «κυνοκομείο». Όταν ρωτήθηκαν από ποιες πηγές προερχόταν αυτή η γνώση κάποιοι μαθητές απάντησαν από το σχολείο, κάποιοι από το νόημα του κειμένου που διάβασαν και κάποιοι από τις φωτογραφίες που συνόδευαν το κείμενο.

Στην επόμενη δραστηριότητα οι μαθητές πληκτρολόγησαν στη μηχανή αναζήτησης τη φράση «Πύλη για την ελληνική γλώσσα» και καθοδηγήθηκαν από τον εκπαιδευτικό να ακολουθήσουν τη διαδρομή «Νέα Ελληνική-Εργαλεία-Ηλεκτρονικά λεξικά» για να εισαχθούν στο Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής του Τριανταφυλλίδη. Πληκτρολόγησαν στο πεδίο αναζήτησης τη λέξη «κυνοκομείο» και διαπίστωσαν ότι δεν βρέθηκαν αποτελέσματα (Εικ. 2). Στον προβληματισμό πώς βρίσκουμε σε μια τέτοια περίπτωση τη σημασία μιας λέξης κάποιοι μαθητές απάντησαν ότι μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το έντυπο λεξικό.

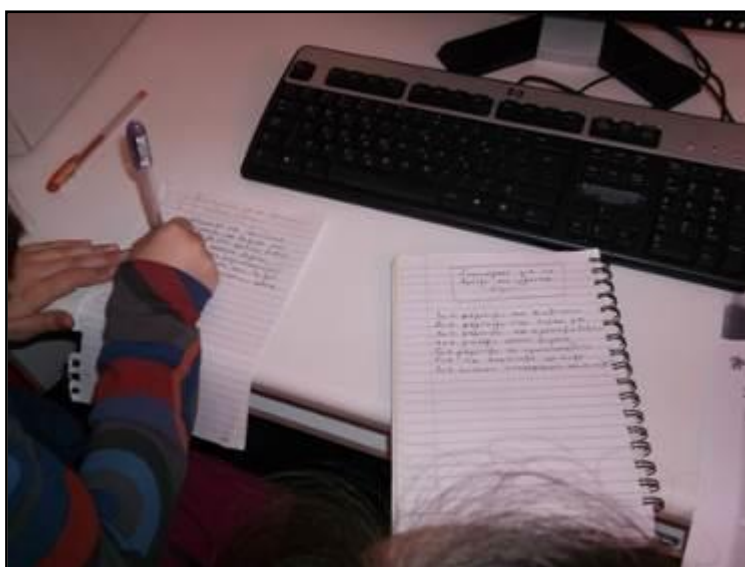

Εικ. 2: Η Πύλη για την ελληνική γλώσσα

Όταν ο εκπαιδευτικός στα πλαίσια της δραστηριότητας 3 ζήτησε να καταγραφούν όλοι οι τρόποι τους οποίους ανακαλύπτουμε και οι οποίοι μπορούν να μας βοηθήσουν να διερευνήσουμε τη σημασία μιας λέξης, κάποιοι μαθητές προτίμησαν να κάνουν την καταγραφή τους στο τετράδιο ενώ ορισμένοι πρότειναν το περιβάλλον του λογισμικού Εννοιολογικής Χαρτογράφησης, το οποίο γνώριζαν από προηγούμενες δραστηριότητες και το οποίο πίστευαν ότι αποτελούσε κατάλληλο για την εργασία τους περιβάλλον (Εικ. 3 & 4). Οι μαθητές στα περιβάλλοντα αυτά κατέγραψαν τις στρατηγικές που είχαν αναφερθεί, την ανάλυση της λέξης στα συνθετικά της, αλλά και κάποιες ομάδες και το βικιλεξικό, το οποίο γνώριζαν πριν το χρησιμοποιήσουν μέσω του σεναρίου.

Εικ. 3 & 4: Οι μαθητές καταγράφουν τις στρατηγικές τους στον υπολογιστή και στο χαρτί.

Στη δραστηριότητα 4 οι μαθητές επιβεβαίωσαν τον αρχικό ορισμό της λέξης που είχαν δώσει διαβάζοντας τη φωτοτυπία της άσκησης 4 του Τ.Ε. της *Γλώσσας*. Κατόπιν προτάθηκε από τον εκπαιδευτικό να αναζητηθεί η λέξη και στο *Βικιλεξικό* για να διαπιστωθεί αν υπήρχαν αποτελέσματα για να επιβεβαιώσουν εκ νέου τον ορισμό που είχε δοθεί. Πράγματι, όπως αναφέρεται και στην ενότητα «Κριτική» υπάρχει ο ορισμός της λέξης «κυνοκομείο» στο *Βικιλεξικό*. Μετά τη συγκεκριμένη

δραστηριότητα διαφάνηκε ότι οι μαθητές συνειδητοποίησαν την αναγκαιότητα για πολλαπλές πηγές πληροφόρησης τόσο για να ανακαλύψουν το ζητούμενο, όσο και για να διαπιστώσουν την ορθότητα και εγκυρότητά του.

Στη συνέχεια και στα πλαίσια της δραστηριότητας 5 οι μαθητές επέστρεψαν στο *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Τριανταφυλλίδη)* και αναζήτησαν με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού πληκτρολογώντας στο πεδίο αναζήτησης «%κομείο» λέξεις με το δεύτερο συνθετικό –κομείο. Κάθε ομάδα μαθητών στα πλαίσια των δραστηριοτήτων 6 και 7 ανέλαβε να γράψει τη σημασία τριών από τις 13 λέξεις του καταλόγου που εμφανίστηκε. Κατόπιν θα έπρεπε να στείλει τις λέξεις αυτές στα «Σώματα Κειμένων» και να τις ξαναγράψει μέσα σε προτάσεις (Εικ. 5).

Εικ. 5: Διερεύνηση λέξεων και γραφή τους μέσα σε προτάσεις.

Επειδή οι λέξεις ήταν λιγότερες από όσες χρειαζόνταν, αλλά και επειδή δεν υπήρχαν για όλες τις λέξεις προτάσεις μέσα στα «Σώματα Κειμένων» κάποιες ομάδες επέλεξαν ίδιες λέξεις με άλλες.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Δεν δόθηκαν φύλλα δραστηριοτήτων στους μαθητές.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Καθώς η διδακτική ενότητα και η άσκηση στην οποία αναφέρεται το σενάριο είχαν ήδη διδαχθεί στους μαθητές κατά το Α΄ διδακτικό τρίμηνο επιχειρήθηκε αρχικά η σύνδεση του διδακτικού σεναρίου με τα ισχύοντα στο σχολείο. Η σύνδεση αυτή έγινε με το μάθημα της Γεωγραφίας και το κεφ. 22, Η χλωρίδα και η πανίδα της Ελλάδας που διδάσκονταν οι μαθητές την περίοδο διδασκαλίας του σεναρίου.

Επειδή η άσκηση 4 (α΄ τεύχος, σσ. 34-35) είχε ήδη γίνει στο Τετράδιο Εργασιών της *Γλώσσας* αποφασίστηκε να δοθεί στους μαθητές φωτοτυπία της άσκησης από ασυμπλήρωτο τετράδιο και η δραστηριότητα να επαναληφθεί λαμβάνοντας με αυτόν τον τρόπο και το χαρακτήρα αξιολόγησης της διαδικασίας.

Κατά τον προγραμματισμό της διδασκαλίας αποφασίστηκε να επιλεγθούν συγκεκριμένες ιστοσελίδες για να διαβάσουν από αυτές οι μαθητές τα σχετικά άρθρα. Οι ιστοσελίδες είχαν τους τίτλους «Κυνοκομείο της Συμφοράς στη Χαλκίδα» & «Ξεκινούν τα έργα στο κυνοκομείο Σερρών». Το πρώτο αποτέλεσμα προήλθε από την πληκτρολόγηση στο Google των λέξεων «κυνοκομείο-Ελευθεροτυπία» και το δεύτερο των λέξεων «κυνοκομείο-Ελεύθερο Βήμα». Οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους δίνονται στην ενότητα «Κείμενα». Η αλλαγή στην πρόταση του σεναριογράφου έγινε γιατί τα πρώτα αποτελέσματα που έδινε η μηχανή αναζήτησης με την πληκτρολόγηση της λέξης «κυνοκομείο» ήταν σελίδες του Facebook.

Το βικιλεξικό δεν χρησιμοποιήθηκε στη φάση του προβληματισμού των μαθητών για τη μη επιστροφή αποτελεσμάτων κατά την αναζήτηση της σημασίας μιας λέξης γιατί κατά τον προγραμματισμό διαπιστώθηκε ότι αν αναζητηθεί στο περιβάλλον του η σημασία της λέξης «κυνοκομείο» επιστρέφει αποτελέσματα. Για το λόγο αυτό προτιμήθηκε να χρησιμοποιηθεί στη προτεινόμενη δραστηριότητα 4 για την επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων.

Σε σχέση με την προηγούμενη δραστηριότητα του Τ.Ε. η οποία είχε γίνει εκτός πλαισίου σεναρίου μπορεί να ειπωθεί ότι τώρα κατακτήθηκαν επιπλέον στόχοι. Οι μαθητές συστηματοποίησαν στρατηγικές που μπορούν να ακολουθούν στη διερεύνησή τους, συνεργάστηκαν και δούλεψαν με ενθουσιασμό. Επιπλέον αυτή τη φορά έγραψαν τις λέξεις μέσα σε προτάσεις κάτι που δεν είχε γίνει στην αρχική διδασκαλία.

Ο χρόνος των δύο διδακτικών ωρών που προβλέπεται στο σενάριο ήταν αρκετός για την εφαρμογή του.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ